

ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ЯЛОВИЧИНИ З ВИКОРИСТАННЯМ ХУДОБИ ВІТЧИЗНЯНОГО ГЕНОФОНДУ В УМОВАХ ДЕЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Панкєєв С.П.

Херсонський державний аграрно-економічний університет
к. с.-г. наук, доцент (sergeystarik@ukr.net, 0679867485)

Мета і задачі запропонованих сучасних технологій виробництва яловичини у галузі спеціалізованого м'ясного скотарства полягають у закріпленні і систематизації набутих знань з базових технологічних показників - годівлі великої рогатої худоби напряму м'ясного продуктивності; розведення; механізації виробничих процесів та інших, а також під час освоєння галузі скотарства взагалі питання ведення галузі у сучасних умовах приватної власності на землю та майно.

Сучасні аспекти ведення галузі спеціалізованого м'ясного скотарства дають змогу виробникам і вченим набути навички у здійсненні науково обґрунтованих розробок перспективної технології, основні положення якої можуть бути впроваджені у виробництво [1, с. 11-12]

Важливо те, що сучасні задачі передбачають оптимальні виробничі показники (жива маса молодняка, середньодобові прирости, валове виробництво продукції та ін.), а також - ціну реалізації продукції, її собівартість, прибуток, рівень рентабельності.

Цикл вирощування і відгодівлі молодняка від завозу у 20-денному віці до реалізації у 18 місячному віці поділяється на окремі вікові періоди і фази у залежності від прийнятої технології. Переведення тварин із приміщення у наступне приміщення здійснюється у міру їх росту. Усі приміщення розподілені на секції, у яких розміщують тварин одного віку. Секції використовують за принципом "Усе зайнято – усе вільно", з проведенням очищення і дезинфекції.

Прийняті на ферму телята підлягають клінічному огляду. Після огляду і необхідній обробці телят розміщують у секції згідно технології вирощування. Технологічні групи формують з однорідних тварин за живою масою і віком. На протязі 30 днів телят утримують у карантинному приміщенні з дотриманням карантинного режиму.

При виробництві яловичини з використання сучасного генофонду згідно технологічних особливостей враховуються наступні показники - програмування росту молодняка за віковими періодами; рівень годівлі молодняка за періодами виробничого циклу; розрахунок потреби у кормових угіддях, заготівля та роздавання кормів; водозабезпечення та напування худоби; видалення гною; архітектурно-планувальне рішення розташування будівельних споруд ферми та утримання тварин; ветеринарно-санітарні і профілактичні мироприємства; економічна ефективність відгодівлі бугайців таврійського типу південної м'ясної породи [3, с. 45-51].

У задачу оптимізації технологічного процесу виробництва яловичини у галузі спеціалізованого м'ясного скотарства входило використання вітчизняних порід в умовах державних підприємств Півдня України. Об'єктом є корови, бугаї-плідники, молодняк худоби тварин південної м'ясної породи.

Утримання корів із телятами і молодняка на дорошуванні – безприв'язне, групове, влітку на пасовищі. Залежно від природно – економічних, кормових умов, породних особливостей тварин можуть бути різні технологічні варіанти дорошування і відгодівля молодняка.

Дорошування і відгодівлю проводять з максимальним використанням силосу, сінажу, сіна, соломи, а також концентрованих кормів. Заключну інтенсивну відгодівлю тривалістю

90 – 120 днів проводять як при безприв'язному так і прив'язному утриманні худоби. Основними кормами в цей період є силос, сіно і концентровані корми. У структурі раціону концентровані корми повинні становити від 27 до 45% залежно від інтенсивності відгодівлі.

Нагул проводять на природних або культурних пасовищах. Мінімальний середньодобовий приріст живої маси при нагулі – 700 г.

Перевагу слід надавати сучасним перспективним технологіям заготівлі кормів. Заготівля кормів у пластикових мішках забезпечує швидке наповнення та повну герметизацію мішків, саме це дає чудовий ефект консервування. Пластикові мішки – один із найкращих існуючих засобів зберігання кормів, бо втрати при цьому складають – 5% (1-8%) сухої речовини, а у силосних ямах – 15% (10-25%) сухої речовини. Витрати, спрямовані на досягнення високої якості під час зберігання у мішках, повністю окупуються.

Основним завданням кормовиробників є збільшення протеїнової та енергетичної цінності корму та оптимальному вмісту клітковини. Для отримання високоякісного консервованого корму дотримуються таких правил: правильний підбір злаково - бобових травосумішей (сінаж, сіно); вибір оптимальної фази скошування (сінаж, сіно, силос); налагодження кормозбиральної техніки; скорочення часу прив'ялювання та просушування зеленої маси у полі (сінаж, сіно); швидка закладка (сінаж, сіно); оптимальне подрібнення (силос); контроль вологості (сінаж, сіно, силос); застосування консервантів; створення анаеробних умов із застосуванням мішків AG-BAG або зберігання кормів у силосних траншеях.

Складаючи план росту молодняку головна метою програми росту – забезпечити живу масу бугайців у 18 – місячному віці 450 кг. У період вирощування рівень і якість годівлі повинен забезпечити 650-700 г середньодобових приростів. Під час дорощування цей показник повинен забезпечитися 750-850 г середньодобових приростів. У заключний період відгодівлі від бугайців отримують щодоби не менше 850 г середньодобових приростів згідно технологічної схеми годівлі за віковий період.

Телята від 20 днів до 3-х місячного віку утримуються групами по 20 голів у обладнаних групових клітках на глибокій солом'яній підстилці. Площа підлоги складає 1,5м² на 1 голову. Зі сторони кормового проходу встановлені годівниці з яких телятам згодовують грубі, об'ємисті і зелені корми, фронт годівлі 0,4 м. На боковій стінці розташовані коритця для водопою і вмонтовані гнізда для відер з яких випоюють незбиране молоко. Кожен день в станку замінюють підстилку – солону, із розрахунку 1 кг – на голову.

Телят 6-ти місячного віку переводять на дорощування. Утримання безприв'язне на глибокій підстилці, групами по 20 голів, тобто тих тварин, яких утримували на вирощуванні переводять в інші станки, більші за розмірами у 2 рази. Площа підлоги 3 м² на одну голову. Станки обладнані годівницями, у яких за допомогою КТУ – 10 К роздають грубі та об'ємисті корми, фронт годівлі 0,5 м.

На відгодівлю молодняк ставлять з середньою живою масою 300 кг. На відгодівлю ставлять групами, тим же складом, що і на дорощуванні. Утримання також безприв'язне на глибокій солом'яній підстилці. У станку повинно бути 5 м² корисної площі на 1 голову молодняку. Для поїння застосовують поїлки із розрахунку 1 поїлка на 15 тварин. Параметри мікроклімату під час відгодівлі: температура 10-18°C, відносна вологість повітря 50-70%, максимальна концентрація аміаку – 15 мг /м³, вуглекислого газу – 0,25%, сірководню – 10 мг /м³.

За кожною віковою групою тварин закріплюються постійні працівники, які повинні мати навички для виконання певних виробничих процесів – утримання, годівлі, догляду, а також дотримання ветеринарно-санітарних правил. Оператори повинні бути забезпечені спецодягом і спецвзуттям згідно існуючих норм. Вхід на територію ферми і вихід з неї працівниками ферми здійснюється через ветеринарно-санітарний пропускник, разом з заміною верхнього одягу і спецвзуття. Вихід у спецодягу і у спецвзутті, а також винесення їх за межі ферми категорично заборонено.

Робітники ферм повинні проходити систематично медичне обстеження.

Ферма з виробництва яловичини повинна знаходитися у режимі роботи підприємства закритого типу. Стороннім особам вхід на територію ферми заборонено. Транспорт, що обслуговує виробничі процеси, під час в'їзду на територію ферми і виїзду з неї повинен проходити через дезінфекційний бар'єр. Господарства – поставники повинні бути благополучними з приводу інфекційних, інвазійних та мікозних захворювань сільськогосподарських тварин.

Температура води для телят до 6 місячного віку повинна становити 18-20°C, старше цього віку – 12-15°C. Ферма повинна забезпечуватися водою від поверхневої кільцевої сіті, яка включає магістралі холодної води.

Для забезпечення добрих санітарно – гігієнічних умов тваринам, майданчики забезпечують солом'яною січкою, створюючи шар підстилки не менше ніж 25 – 35 см, а потім щоденно додають солому у розрахунку 2 кг на 1 голову. Наступне виробництво щорічно даватиме цінні органічні добрива, які будуть використані для удобрення орних земель, що належать господарству.

Передбачено павільйонний тип забудови тваринницьких приміщень типу „Жалюзин” де впроваджено такі технологічні елементи: холодне безприв'язне утримання тварин на глибокій солом'яній підстилці; кормові столи; світло аераційні дошки. штори; видалення гною бульдозером з навісною лопатою один раз на рік у міру накопичення.

Важливим економічним показником виробництва яловичини є економічна ефективність, яка включає: потужність ферми (кількість поголів'я), живу масу початкову і кінцеву, абсолютний приріст, валове виробництво яловичини, продуктивність праці, ціну реалізації 1 ц яловичини, вартість валової продукції, собівартість 1 ц яловичини, повну собівартість продукції, прибуток, рівень рентабельності.

Розширення зони виробництва яловичини зумовить скорочення імпорту і насиченість ринку власною продукцією, а в подальшому працювати на експорт до європейських країн та інших країн, де цей ринок необмежений. При наявності продукції і її відповідності стандартам можливо установити прямі зв'язки на експорт яловичини.

Економічна доцільність технології виробництва яловичини зумовлена біологічними особливостями інноваційного продукту – південної м'ясної породи та застосовуваною технологією відтворення, розведення худоби і виробництва яловичини. Низька матеріало- та енергоємність технології розведення, вирощування та відгодівлі тварин зумовлена їх високою стійкістю до високих (+35-40°C і вище) та низьких (-30°C) температур, в зв'язку з чим тварини не потребують капітальних приміщень та енергомісткого обладнання. Тварини можуть утримуватися на пасовищах протягом 280-330 днів, а в негоду (снігопад, ожеледь, зливи, заметілі) їх можна утримувати в тристінних навісах [2, с. 40-43].

Список літератури:

1. Вінничук Д. Модифікація оцінки й використання плідників м'ясних порід. Тваринництво України. 1993. №2. С. 11-12
2. Вороненко В.І. Створення типу м'ясної худоби на основі міжвидової гібридизації. Вісник аграрної науки. – 2008. №1. С. 40-43.
3. Зубець М.В. Південна м'ясна порода – визначне селекційне досягнення в теорії і практиці аграрної науки. Вісник аграрної науки. 2009. №3. С. 45-51.